

Cirkulärnr: 1992:11
Diariernr: 1992:0083
Handläggare: Christina Rydberg
Avdsek: KEP Finans
Datum: 1992-01-13
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomikontoret
Rubrik: Budgetpropositionen

Budgetpropositionen

Regeringens budgetproposition för budgetåret 1992/93 har överlämnats till riksdagen. I följande cirkulär refereras dels regeringens syn på den kommunala ekonomin, dels de budgetförslag som påverkar kommunernas ekonomi.

DEN KOMMUNALA EKONOMIN ENLIGT FINANSPLANEN

Regeringen deklarerar att det inte finns något samhällsekonomiskt utrymme för kommunal expansion och beräknar den kommunala volymtillväxten från och med 1993 till noll. För 1992 räknas i nationalbudgeten med en volymökning på 1.3 %. Av detta antas dock huvuddelen komma att utgöras av kommunala sysselsättningskapande åtgärder och den underliggande volymökningen förmodas bli endast 0.25 %.

I finansplanen redovisas riktlinjer för en så kallad långsiktig utgiftsstrategi i flera steg. Strategin bygger på tre principer.

1. Socialförsäkringssystemen ska reformeras med utgångspunkt främst från önskemålet att uppmuntra arbete och sparande.
2. Åtgärder som stimulerar näringslivets tillväxt i hela landet ska prioriteras. Offentliga utgifter för investeringar (infrastruktur, utbildning och forskning samt miljöförbättringar) prioriteras framför offentlig konsumtion.
3. Bland offentliga konsumtionsutgifter prioriteras vård och omsorg.

De besparingar som presenteras uppgår till cirka 14 miljarder kr för budgetåret 1992/93. Den långsiktiga utgiftsstrategin sägs under mandatperioden förutsätta årliga utgiftsminskningar i samma storleksordning eller kring 10 miljarder kr årligen till mitten av 1990-talet.

Under våren 1992 kommer regeringen att presentera anpassningsbehoven bland annat inom skatteområdet med hänsyn till EG. Regeringens avsikt är att Sverige fullt ut ska delta i det europeiska samarbetet, framhålls i finansplanen.

Största enskilda besparingspost drabbar kommunerna. Regeringen beräknar att kommuner, landsting och kyrkan tillsammans får ett finansiellt sparandeöverskott på 16.0 miljarder kr år 1992 och 14.6 miljarder kr år 1993. För 1992 har redan beslutats en indragning av 3 miljarder kr genom en tillfällig höjning av skatteutjämningsavgiften med 0.25 kr/skr. För 1993 aviseras nu en indragning från kommunsektorn sammantaget på mellan 5 och 10 miljarder kr. Beräkningsmässigt anger regeringen 7.5 miljarder kr för 1993 eller 3.8 miljarder kr för budgetåret 1992/93.

Indragningen ska ske genom nedskrivning av statsbidragssumman. Preciserade förslag väntas i anslutning till vårens kommunalekonomiska proposition (preliminärt 27 april), det vill säga samtidigt som kommunalekonomiska kommitténs förslag till nya generella statsbidrag ska presenteras för riksdagen.

Kommunförbundet har under hösten i skrivelser och vid uppvaktning inför riksdag och regering redovisat att tillgänglig information visar på helt andra resultat än de regeringen

nu redovisar när det gäller det kommunalekonomiska läget, det finansiella sparandet samt effekterna av skattereformen.

KOMMUNALEKONOMISKA KOMMITTÉN

Förslaget från den kommunalekonomiska kommittén sändes ut på remiss veckan före jul.

Kommittén föreslår en generalisering av statsbidragen. 24 specialdestinerade bidrag görs om till "en påse pengar", samtidigt som skatteutjämningsystemet görs om. Tillsammans blir de det nya statliga utjämningsbidraget. Den tvååriga eftersläpningen av utbetalningen av kommunalskatt upphör. Bostadsbidragen, KBT och SKBT görs till en statlig angelägenhet. Den mellankommunala kostnadsutjämnningen inom Ädel (den så kallade struten) upphör, liksom det inomregionala skatteutjämningsystemet mellan kommunerna i Stockholms län. Den allmänna och särskilda skatteutjämningsavgiften försvinner, liksom bidraget till kommunerna med anledning av avskaffandet av den kommunala företagsbeskattningen. Avräkningsskatten kvittas bort mot minskade statsbidrag.

Reformen är tänkt att genomföras från 1993 med en treårig övergångsperiod.

Remisstiden går ut den 28 februari och propositionen väntas preliminärt den 27 april. Finanssektionen deltar för närvarande i en omfattande informationsverksamhet i länsförbundens regi runt om i landet.

Kortfattad information om kommitténs betänkande återfinns i Kommunförbundets cirkulär 1991:179. Särskilda beräkningar av effekterna av kommitténs förslag per kommun har också skickats ut till varje kommun.

AVRÄKNINGSSKATTEN

Kommunernas avräkningsskatt 1992 är inklusive Ädelbeslutet 1.25 kr/skr. Se Kommunförbundets cirkulär 1991:88 och 1991:151.

SKATTEUTJÄMNINGSAVGIFT

År 1992 uppgår den allmänna skatteutjämningsavgiften till 1.15 kr/skr för kommuner och 0.92 kr/skr för landsting. Härav avser 0.25 kr/skr den för 1992 förhöjda avgiften (indragningen av 3 miljarder kr från kommunsektorn).

För att neutralisera ökningen i skatteutjämningsystemet mellan 1992 och 1993 skulle den allmänna skatteutjämningsavgiften ha behövt ökas med 0.06 kr/skr för år 1993. Något sådant förslag redovisas inte nu. Regeringen återkommer till denna fråga i vårens kommunalekonomiska proposition.

Den särskilda skatteutjämningsavgiften ändrades hösten 1991 (se Kommunförbundets cirkulär 1991:156) så att ingen kommun skulle behöva betala mer än 10 % i särskild avgift. Avgiften har från och med år 1992 följande utformning:

Särskild skatteutjämningsavgift (kr/skr)

<u>Skattekraften i % av medelskattekraften</u>	<u>Avgiften per skattekrona i intervallet</u>
100-109.99	1
110-119.99	2
120-124.99	3
125-129.99	4
130-134.99	6
135-139.99	8
140-	10

År 1992 betalar 41 kommuner särskild skatteutjämningsavgift.

Som ovan refererats föreslår den kommunalekonomiska kommittén att skatteutjämningsavgifterna upphör.

PRISER OCH BASBELOPP

I nationalbudgeten räknas med en inflationstakt 1992 på cirka 2.5 % inklusive momssänkningen. Exklusive momseffekten beräknas prisökningen till cirka 4 %. 1993 beräknas KPI öka med 3.5 %.

Basbeloppet för 1992 har fastställts till 33 700 kr, en höjning från 32 200 år 1991.

SKOLA OCH BARNOMSORG

På skolområdet presenterar regeringen flera förslag av betydelse för kommunerna. De rör bland annat de yrkesinriktade gymnasielinjerna, den kommunala vuxenutbildningen, den fysiska miljön i skolorna, flexibel skolstart samt bidragen till fristående skolor och system med s k skolpeng.

Se Kommunförbundets cirkulär 1992:2 om skolan i budgetpropositionen.

Inom barnomsorgens område föreslår regeringen att statsbidrag ska kunna erhållas för s k "dagbarnvårdarkollektiv". Se Kommunförbundets cirkulär 1992:8.

SJUKFÖRSÄKRINGEN

Från och med den 1 januari 1992 gäller systemet med sjuklön för de första 14 dagarna av en sjukdomsperiod. Samtidigt sänktes sjukförsäkringsavgiften med 2.3 procentenheter.

Sedan den 1 mars 1991 är kompensationsgraden från sjukförsäkringen sänkt för de tre första sjukdagarna.

Under våren 1992 läggs en proposition med förslag om införande av två karensdagar i sjukförsäkringen från och med den 1 januari 1993. I samband med detta höjs kompensationsgraden den tredje dagen till 90 % av inkomsten. Ett högkostnadsskydd ska införas. Eftersom sjuklönesystemet nu gäller, minskar karensdagarna primärt arbetsgivarnas kostnader. Detta beräknas återtäckas genom motsvarande höjning av arbetsgivaravgiften. Besparingseffekten uppgår enligt budgetpropositionen till 4.7 miljarder kr på helår.

ÖVRIGA SOCIALA FRÅGOR

Arbetskadeförsäkringen ses över inom en särskild utredning, som fått tilläggsdirektiv under hösten. Bland annat övervägs att införa en obligatorisk arbetskadeförsäkring som tecknas i privata försäkringsbolag. Vidare utreds differentierade avgifter och en bättre samordning med sjukförsäkringssystemet.

En parlamentariskt sammansatt arbetsgrupp ser över förslag till förändringar i ATP-systemet. Bland annat övervägs en successiv återgång till den tidigare pensionsåldern på 67 år, eller mer flexibel pensionsålder. Sambandet ska också stärkas mellan avgifter och förmåner. En proposition ska läggas fram under 1992.

Frågan om en höjd grundpension och de sämst ställda pensionärernas förhållanden ska utredas i särskild ordning, framhålls i propositionen. Samtidigt avslutar snart en särskild expertkommitté sin översyn av KBT och SKBT.

Kommunförbundet har vid upprepade tillfällen framfört synpunkten att bostadsbidragen, KBT och SKBT är ett statligt ansvar.

Kommunalekonomiska kommittén föreslår också att dessa bidrag ska förstatligas. En särskild proposition om bostadsbidragen aviseras till februari.

Under våren 1992 läggs förslag att avskaffa delpensionsförsäkringen. De sociala avgifterna för försäkringen försvinner då från den 1 juli 1992. Motsvarande belopp kommer att föras över till arbetsskadeförsäkringen.

FÖRETAGSHÄLSOVÅRDEN

Statsbidraget till företagshälsovården avskaffas från och med 1 januari 1993, innebärande en statlig besparing på 1.2 miljarder kr i helårseffekt. De statliga bidragen beräknas för närvarande täcka cirka en tredjedel av de totala kostnaderna inom företagshälsovården. Regeringen ska under våren 1992 lägga förslag om ändring i lagen om socialavgifter. Arbetarskyddsavgiften i nämnda lag sänks med 0.18 procentenheter, men detta utrymme utnyttjas för att höja arbetsskadeavgiften med motsvarande belopp.

SOCIALA AVGIFTER 1992

Den allmänna löneavgiften som uppgick till 0.16 procentenheter har avskaffats från och med den 1 januari 1992. De arbetsgivaravgifter som utgår enligt lag uppgår därmed för 1992 till 34.83 procentenheter. Inklusiva kollektivavtalsreglerade påslag uppgår personalomkostnadspåslaget 1992 till 39.48 procentenheter.

De kollektivavtalsreglerade påslagen är preliminära. Ett särskilt cirkulär, nr 1992:10, om personalkostnader 1992, kommer inom kort.

ARBETSMARKNAD OCH NÄRINGSBLIV

Budgetpropositionen presenterar förslag om utvidgning av de reducerade socialavgifter som gäller för vissa delar av Norrland. Från och med den 1 juli 1992 gäller för stödområde 1 att nedsättningen utvidgas till jord- och skogsbruk samt till vissa verksamheter inom service- och tjänstesektorn.

För delar av stödområde 2 kommer nedsatta socialavgifter att gälla för bland annat turismen på liknande sätt som i dag gäller för denna näring i stödområde 1. Därutöver kommer nedsättningen att gälla bland annat jord- och skogsbruk samt viss tjänsteverksamhet. De kommuner inom stödområde 2 som omfattas är Norsjö, Lycksele, Vindeln, Bjurholm, Åre, Bräcke, Sollefteå, Ånge och Ljusdal. Nedsättningen gäller också delar av Skellefteå, Örnsköldsvik, Sundsvall, Malung, Älvdalen och Torsby kommuner.

Det statliga anslaget för nedsättning av socialavgifter föreslås öka från 250 till 530 miljoner kr.

Möjligheterna till lokaliseringssån för finansiering av enskilda stödbjekt återinförs, avseende investeringar i byggnader, maskiner etc. Regeringen kommer att närmare utforma villkoren. Medlen för ändamålet är dock starkt begränsade. Några större förändringar i övrigt av företagsstödet föreslås inte.

Frågor med anledning av denna del av cirkuläret besvaras av Johan Carlström tfn 08-772 43 77 eller Christer Nyqvist tfn 08-772 43 35.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET
Kommunalekonomi och Personalpolitik
Finanssektionen

Karin Rudebeck

Christina Rydberg